

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ANNA A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

ΣΤΟΝ ΒΡΑΧΟ

ΑΝΑΦΗ

ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΑΣ

- *Καλησπέρα κυρα-Καλλιόπη, λέω στη γυναικούλα.*

Με κοιτάζει εξεταστικά για λίγα δευτερόλεπτα. Ύστερα την Άννα. Ξαφνικά φωτίζονται τα μάτια της.

- *Εσείς δεν είσαστε, που ανεβήκατε με το μωράκι στο βράχο της Καλαμιώτισσας;*

- *Εμείς. Μα πώς μας θυμήθηκες μετά από τόσο κόσμο, που πέρασε από δω στα δυο χρόνια;*

- *Ξεχνούνται οι τρελοί; λέει γελώντας.*

Θυμάμαι που είχε άσχημο καιρό, αέρα και ομίχλες. Έλεγα εγώ να μην ανεβείτε, μα πού ν' ακούσετε εσείς. Κι είχατε και μωρό παιδί. Και τώρα, τι σας φέρνει πάλι στην Ανάφη;

- *Ο αποψινός εσπερινός. Αποθυμήσαμε και το βράχο.*

έρασαν κιόλας δυο χρόνια και κάτι μήνες από την πρώτη μας γνωριμία με την Ανάφη. Νιώσαμε ξαφνικά να γεμίζουμε νοσταλγία για το νησί. Δεν ξέρω ακριβώς γιατί. Ο τόπος; Οι άνθρωποι; Οι πορείες κι ο ιδρώτας; Ο αδιάκοπος άνεμος

κι η ζέστη; Τα όσα δεν προλάβαμε να δούμε και να κάνουμε; Η γοητεία του ταπεινού μα τόσο περήφανου νησιού; Σίγουρα όλα αυτά μαζί αλλά και κάτι ακόμα: ο εσπερινός στην κορυφή του θεόρατου βράχου και το ονομαστό πανηγύρι της Καλαμιώτισσας.

Στην Ανάφη λοιπόν και πάλι, **αρχές Σεπτέμβρη** τούτη τη φορά. Οι ίδιοι άνθρωποι, ο ίδιος καιρός, παλιοί γνώριμοι κι οι δυο. Πολλοί, μόλις μας βλέπουν μας θυμούνται. Άλλους τους παίρνει λίγα δευτερόλεπτα. Ο βοριάς δεν μοιάζει να μας ξέχασε καθόλου. Τα κλειστά παντζούρια και τα τζάμια στο δωμάτιο του **Προέδρου** είναι έτοιμα να φύγουν απ' τη θέση τους.

Είναι ωραία να ξαναγυρίζεις σε τόπο που αγάπησες και να βρίσκεσαι και πάλι ανάμεσα

σε φίλους. Κι ύστερα να παίρνεις τις στράτες, με το αυτοκίνητο ή με τα πόδια, ν' ανακαλύπτεις σημεία και γωνιές που την πρώτη φορά δεν μπόρεσες να δεις. Στον όρομο του **Συμιακού** και στην "**Ιερά Οδό**", στις στοές των παλιών ορucheίων, σε ξωκκλήσια μακρινά, σε "**κατοικιές**" μοναχικές και σε τόσες άλλες αθέατες πτυχές της Αναφιώτικης γης, που θα 'θελαν ένα μεγάλο βιβλίο, για να περιγραφούν έτσι όπως τους αξίζει...

Αποχαιρετάμε την κυρα-Καλλιόπη στο κάτω **Μοναστήρι** και παίρνουμε τον ανήφορο, πριν ακόμα χτυπήσει η καμπάνα και ξεκινήσει η πομπή **5 του Σεπτέμβρη**, μέρα με παράδοση και σημασία για την Ανάφη, αφού στα ύψη του θεόρατου βράχου, του ψηλότερου μονοκόμματος του βράχου του Αιγαίου, θα ψαλεί ο εσπερινός του **Γενεσίου της Θεοτόκου**. Ύστερα, όσοι πιστοί αντέξουν θα ξευχητήσουν. Οι υπόλοιποι θα στρώσουν και θα κοιμηθούν στο δάπεδο του ναού, στα μικρά κελιά ή όπου βρουν.

Στις πεντέμηση αρχίζουν να σημαίνουν οι καμπάνες. Από το σημείο που βρισκόμαστε, διακρίνουμε χαμηλά τους πιστούς να συγκεντρώνονται και να προετοιμάζονται για την ανηφορική πορεία προς το πάνω μοναστήρι, **461 μέτρα** πάνω από την επιφάνεια του Αιγαίου! Στις παλιότερες εποχές, σε αντίθεση με την σημερινή, δεν δίσταζαν οι άνθρωποι - απεναντίας το επεδίωκαν - να καταφεύγουν σε μακρινές και δυσπρόσιτες περιοχές, για να κτίσουν με πολύ μόχθο και θυσίες τους λατρευτικούς χώρους της ορθόδοξης πίστης τους. Όλη η Ελλάδα, ηπειρωτική και νησιωτική είναι κατάσπαρτη από μοναστηράκια και ξωκκλήσια, που προκαλούν δέος και θαυμασμό, όχι μόνον με την περιτέχνη - πολλές φορές - αρχιτεκτονική τους αλλά κυρίως με την επιλογή του συνολικού τοπίου σε αθέατα φαράγγια, σε απόκρημνες πλαγιές ή στα μυστηριώδη έγκατα πελώριων βράχων, μακριά από τους ανθρώπους και εγγύτερα προς το Θεό.

Μια ομάδα 7 αλλοδαπών έχει ξεκινήσει χωρίτερα από την πομπή, μάς προσπερνάει και συνεχίζει. Ξαναχτυπάνε οι καμπάνες, ο ιερέας και οι πιστοί αρχίζουν αργά ν' ανηφορίζουν το μονοπάτι. Δυο μοναχοί ξεκόβουν από τους άλλους και προπορεύονται. Το φορτίο τους είναι βαρύ, εκτός από τα δισάκια τους μεταφέρουν και από μια εξάδα εμφιαλωμένων νερών. Νέοι καθώς είναι, ανεβαίνουν αγόγγυστα και

με ζωντάνια το γολγοθά τους. Στα μισά σχεδόν της διαδρομής, εκεί πάνω στα στριφογυριστά καγκέλια, μια γυναίκα από την ομάδα των 7 αλλοδαπών έχει απομείνει μόνη, καθισμένη σε μια πέτρα έξω απ' το μονοπάτι. Κοιτάζει το πέλαγος με βλέμμα απλανές. Κοντοστέκομαι.

- Έχετε κάποιο πρόβλημα; τη ρωτάω.
Μου δείχνει τις σαγιονάρες που φοράει.
- Δεν με είχαν προετοιμάσει για τέτοια πορεία.
Δεν νομίζω, ότι θ' αντέξω περισσότερο.
- Και τι θα κάνετε εδώ;
- Θα τους περιμένω να γυρίσουν. Δυστυχώς θα

χάσω τη θέα του Αιγαίου από το βράχο.

Η Σάλλυ είναι από το **Πόρτσμουθ** της Αγγλίας, ενθουσιασμένη με την Ανάφη αλλά με ελλείψεις πληροφορίες για την ανάβαση ως το βράχο. Υπολογίζω την απόσταση που υπολείπεται ως την κορυφή, λαμβάνοντας υπ' όψη μου και τις ιδιαιτερότητες των συνθηκών.

- Αν σας ενδιαφέρει, αναλαμβάνω να σας οδηγήσω ξεκούραστα ως επάνω, σ' ένα 40λεπτο.

Διστάζει για λίγο, ξαφνικά όμως σηκώνεται αποφασιστικά και ξαναμπάνει στο μονοπάτι. Επιβραδύνω το ρυθμό, πού και πού σταματάω για μερικές ανάσες. Η Σάλλυ τα καταφέρει μια χαρά, έχει ξαναβρεί την αυτοπεποίθηση και την αισιοδοξία της. Φτάνουμε στον αυχένα, στο στενό πέτρινο μονοπάτι. Έρχονται στη μνήμη μου οι συνθήκες της πρώτης ανάβασης με τον σφοδρό άνεμο, την ψύχρα και τις ομίχλες. Και το βάρος, στην πλάτη μου, της κοιμισμένης **Αθηνάς**, που σε κάθε βήμα ταλαντευόταν το κεφάλαιό της, γυριστό πάνω στους ώμους μου.

Στα τελευταία σκαλοπάτια σταματάμε για μερικές βαθιές ανάσες. Η Αγγλίδα δείχνει λίγο καταπονημένη.

- Αργούμε πολύ ακόμη;

- Φτάσαμε, της λέω.

Νάμαστε, λοιπόν, στα ανεμοδαρμένα ύψη του **Κάλαμου** και πάλι. Στη θέα του ορίζοντα είναι μεγάλη η χαρά μου, και ακόμη μεγαλύτερη, ανάμεικτη με υπερηφάνεια, της γυναίκας που συνοδεύω. Μου σφίγγει θερμά το χέρι.

- Σ' ευχαριστώ, μου λέει απλά.

Κάποιοι σηκώνουν τα χέρια και τα κουνούν μ' ενθουσιασμό. Πλησιάζει ο Αγγλος σύζυγος της Σάλλυ. Τα μάτια του είναι ορθάνοιχτα από έκπληξη. Την αγκαλιάζει και τη φιλάει. Βγάζει απ' το σακιδιό του και της προσφέρει ένα χυμό. Ύστερα στρέφεται σε μένα.

- Σου είμαι ευγνώμων, μου λέει. Δεν πίστευα ποτέ, ότι θα κατάφερα η γυναίκα μου, να φτάσει ως εδώ.

Στο μεταξύ, μεγάλη κινητικότητα παρατηρείται στη μονή. Ο ένας από τους δυο μοναχούς γεμίζει από την διπλανή στέρα έναν κουβά με βρόχινο νερό. Κάποιες γυναίκες πλένουν το δάπεδο των εξωτερικών χώρων, σκουπίζουν μέσα και έξω απ' τον ναό. Οι πιστοί, που πρέπει να είναι τουλάχιστον 50, τακτοποιούν τα πράγματά τους, στρωσίδια, υπνόσακους, τρόφιμα και νερά, άλλοι στα κελιά, άλλοι σε σημεία απάνεμα και άλλοι στην εκκλησία. Ο

ΝΤΟΠΙΟΙ και **ΑΝΑΦΙΩΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**, πολλοί επισκέπτες, ακόμη και ανυπόδητοι, παίρνουν τον μακρύ ανήφορο για την εκκλησία της Καλαμιώτισσας.

ιερέας με την εικόνα έχει πάρει ήδη τη θέση του. Αρχίζει η ακολουθία του εσπερινού στα ύψη αυτού του θεόρατου βράχου, μνημείου της φύσης και προπυργίου της Ορθοδοξίας πάνω απ' το Αιγαίο.

Ο ήλιος χαμηλώνει γρήγορα στον ορίζοντα. Φωτισμένος από τις τελευταίες ακτίνες ο βράχος του Κάλαμου, ρίχνει στο πέλαγος μια τριγωνική σκιά, που μεγαλώνει για λίγο κι ύστερα χάνεται. Μετά από μερικά λεπτά ο πορφυρός δίσκος εξαφανίζεται κι αυτός πίσω από τους ορεινούς όγκους της Σαντορίνης. Κι ενώ έχουμε στραμμένα τα βλέμματα στη δύση ένας άλλος δίσκος, μικρότερος και γλωμός, αναδύεται από την διαμετρικά αντίθετη καμπύλη του ουρανού. Είναι το φεγγάρι, που απόψε ακόμη είναι ελαφρά ελλειπτικό μα σε δυο μέρες θα είναι ολόγιομο.

Δεν είμαστε προετοιμασμένοι για διανυκτέρευση στη μονή, πρέπει να επιστρέψουμε. Οι ψαλμωδίες από το εσωτερικό του ναού ηχούν σαν ουράνια μελωδία, που μεταφέρεται απ' τις πνοές του

ανέμου και μας συντροφεύει στο νυχτερινό, αλλά φωτισμένο απ' το φεγγάρι, μονοπάτι του γυρισμού.

Ο εσπερινός στα ύψη του Κάλαμου ανήκει σ' εκείνες τις ιδιαίτερες εμπειρίες, που δύσκολα ξεχνιούνται. Αν, ωστόσο, ο εορτασμός αυτός γίνεται στη συγκλονιστική κορυφή ενός μοναδικού μνημείου της φύσης, ο αντίστοιχος εορτασμός, λίγα μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, είναι εξίσου εντυπωσιακός, αφού τελείται στο καθολικό μιας ορθόδοξης μονής που περιστοιχίζεται από τους τοίχους και τα αρχιτεκτονικά μέλη ενός εκκλησιαστικού μνημείου της αρχαίας Ελλάδας. Είναι, βέβαια, το ιερό του **Απόλλωνος Αναφαίου** ή **Αιγλήτη**, που ορίζεται από εντυπωσιακό περίβολο κατασκευασμένο ισοδομικά από ντόπιο λίθο άριστης λάξευσης. Στον ευρύτερο χώρο, εκτός από το ιερό του Απόλλωνος, βρίσκεται εκτεταμένο οικοδομικό συγκρότημα που εξυπηρετούσε τη λατρεία και τους πιστούς, ενώ υπήρχαν

Μετά τη δύση του ηλίου ανατέλλει το φεγγάρι πάνω από τη Μονή. (Δεξιά)
Η δυσπρόσιτη τριγωνική κορυφή του Κάλαμου, απέναντι από τον ναό, ρίχνει τη σκιά της στο Αιγαίο, καθώς φωτίζεται από τον ήλιο του δειλινού.

Τελευταίες στιγμές του ήλιου από τα ύψη της Καλαμιώτισσας.

Την ώρα του πανηγυριού η φύση εκδηλώνει την εύνοιά της με ένα ολόγιωμο φεγγάρι.

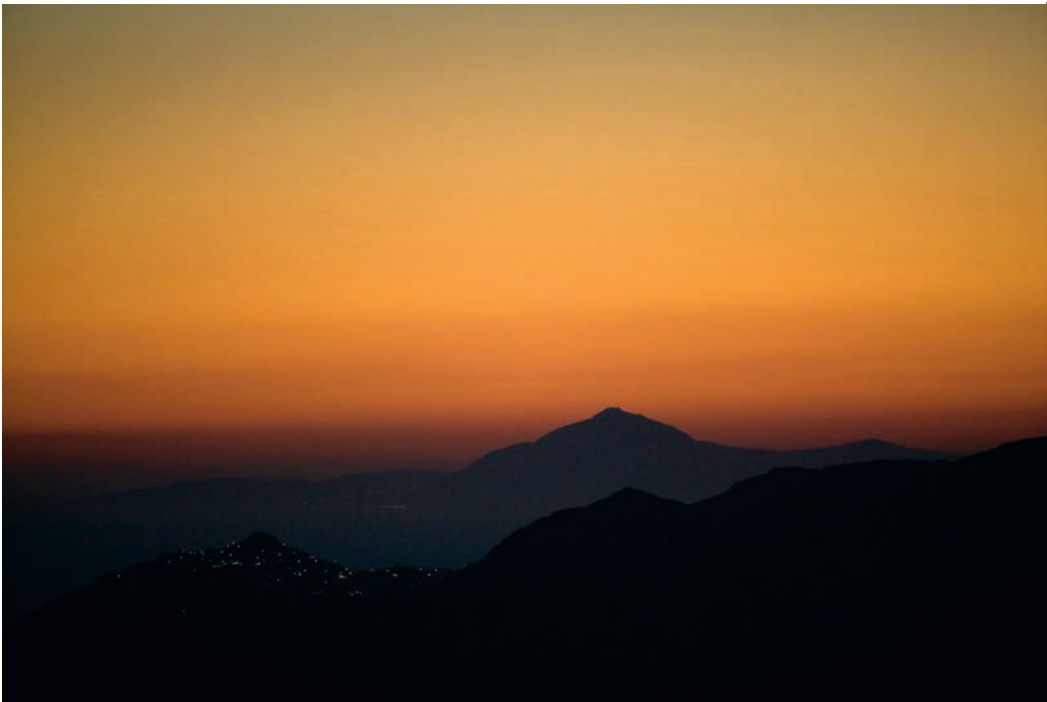
βωμοί άλλων συλλατρευόμενων θεοτήτων, όπως του **Διός Κτησίον**, του **Ασκληπιού**, της **Αφροδίτης** και της **Αρτέμιδος**.

Στον ίδιο, λοιπόν, αυτό περίβολο, που δυόμιση χιλιάδες χρόνια πριν συγκεντρώνονταν οι αρχαίοι για τη λατρεία των θεών τους, έχουν συρρεύσει απόψε εκατοντάδες πιστοί, ντόπιοι, Αναφιώτες της διασποράς, επισκέπτες από τα γειτονικά νησιά και άλλα μέρη της Ελλάδας, καθώς και πολλοί αλλοδαποί. Αμέτρητα αυτοκίνητα έχουν καταλάβει τον περιβάλλοντα χώρο και τα υπόλοιπα σχηματίζουν ουρά εκατοντάδων μέτρων πάνω στο δρόμο. Στο εσωτερικό του ναού και στον αύλειο χώρο επικρατεί το αδιαχώρητο. Είναι πολύ παράξενη η συνάθροιση τόσων χριστιανών ανάμεσα σε αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη, κίονες ραβδωτούς, λάξευτους δόμους και αρχαίες επιγραφές. Η λατρευτική ανάγκη των ανθρώπων προς μια ανώτερη δύναμη συνεχίζεται αναλλοίωτη στους αιώνες. Διαφέρει μόνο η ταυτότητα της ανώτερης δύναμης και κάποιες λεπτομέρειες. Το μουσείο των κειμηλίων της μονής είναι την αποψινή βραδιά ανοιχτό. Ανάμεσα στα πολλά

και παμπάλαια εκκλησιαστικά βιβλία ξεχωρίζουμε ένα του **1770**, ένα άλλο του **1817**, μια παρακκλητική του **1778** αλλά και μια μετάφραση του **Ομήρου** του **1835** και μια γραμματική της Λατινικής του **1841**. Υπάρχουν ακόμη παλιά Ευαγγέλια, ιερά σκεύη και εικόνες, άμφια και πολλά ακόμη εκκλησιαστικά αντικείμενα.

Η λειτουργία τελειώνει, ξεχύνεται στον αύλειο χώρο το εκκλησίασμα και ο συνωστισμός φθάνει στον ύψιστο βαθμό. Ακούγονται ξαφνικά κάποια επιφωνήματα και μερικά χέρια δείχνουν τον ουρανό. Το φεγγάρι, που δυο μέρες πριν είχαμε δει ανώριμο, εμφανίζεται απόψε ολόγιωμο, ανάμεσα στον ναό και τον όγκο του Κάλαμου και προσθέτει το ουράνιο φως του στον επίγειο φωτισμό. Το πανηγύρι βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, άνθρωποι ασπάζονται ο ένας τον άλλον και ανταλλάσσουν ευχές, φασουλάδα ξεστή και πολύ νόστιμη προσφέρεται σε όλους, κρασί εξαιρετικό και ζυμωτό ψωμί, γλυκά γεμιστά με αμύγδαλο και καρύδι και πολλές άλλες ακόμα λιχουδιές. Παίρνουμε τα φασόλια και το κρασάκι μας, βρίσκουμε

Καθώς ανάβουν τα πρώτα φώτα της Χώρας, αρχίζει ο γυρισμός.

Η ΠΑΝΕΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΑΝΑΦΗΣ στις
πρωινές ακτίνες. Μια καινούργια μέρα
αρχίζει στο νησί.

έξω απ' τον περίβολο μια ήσυχη γωνιά και αγναντεύουμε τη θάλασσα και το ολοστρόγγυλο φεγγάρι. Κάποια στιγμή όμως χάνει λίγο από τη λάμψη του. Ένα μικρό τόξο στο πάνω αριστερό του τμήμα καλύπτεται από σκιά. Δεν οφείλεται σε κάποιο σύννεφο. Είναι μια "Μερική Έκλειψη Σελήνης", που έρχεται να προστεθεί στις τόσες εμπειρίες τούτης της βραδιάς.

ΠΑΡΑΠΛΕΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΚΑΛΑΜΟ

Πς τώρα τον θαυμάσαμε από μακριά κι από κοντά. Φωτογραφίσαμε τον όγκο του σε διάφορες ώρες και πάμπολλες φορές. Ιδρώσαμε στο σκληρό, πέτρινο έδαφός του, από τα ριζά ως την κορφή. Αγναντέψαμε από κει πάνω το Αιγαίο, τη δύση του ήλιου και την ανατολή του φεγγαριού, νιώσαμε θεριεμένες

τις πνοές του ανέμου. Ο βράχος του Κάλामου, ωστόσο, κρατούσε ακόμα κρυμμένα μυστικά. Κάτω χαμηλά, στα συθέμελά του, εκεί που στους αιώνες τον χαϊδεύουν οι μπουνιές και τον χτυπούν τα κύματα της θάλασσας.

- *Και πώς θα φτάσουμε ως εκεί; ρωτώ τον **Ιάκωβο Ρούσσο**, τον Πρόεδρο της Κοινότητας. - *Εύκολο είναι. Σας δίνω το σκαφάκι μου και το γιο μου καπετάνιο. Αρκεί να πέσει ο καιρός.**

Αυτός ο καιρός ο Αναφιιώτικος! Με τους μαϊστρους, τις τραμουντάνες και τους γραίγους. Πού φυσάνε μια απ' τη μια και μια απ' την άλλη. Και σαν αρχίσουν, δε λεν να σταματήσουν! Να όμως που τα δελτία δίνουν μια πτώση της έντασης του ανέμου. Πρόσκαρη, βέβαια. Όποιος προλάβει.

Τα χαράματα μας βρίσκουν στο λιμάνι. Είναι νωρίς ακόμα, δεν φάνηκε ο ήλιος. Η θάλασσα είναι ήρεμη, μοιάζουν σχεδόν ακίνητες οι βάρκες. Εδώ οι βοριάδες είναι ανίσχυροι, τους κόβει ο όγκος του νησιού. Ο **Τζώρτζης Ρούσσο**, καπετανόπουλο 20 ετών, ετοιμάζει το σκαφάκι, πηδάμε όλοι μέσα και ξανοιγόμεστε ανατολικά, εκεί στην άκρη του νησιού όπου καταλήγει η χερσόνησος του Κάλामου. Μια-μια περνάνε από τα μάτια μας μισοσκοτεινές και κοιμισμένες οι αμμουδερές καλλονές της Ανάφης, που τόσο φανατικά έχουν αγαπηθεί από Έλληνες και ξένους. **Κλεισίδι, Κατσούνι, Φλαμουρού, Μικρός και Μεγάλος Ρούκουνας, Καταλυμάτσα, Μέγας Ποταμός, Άγιοι Ανάργυροι.**

Καθώς πλησιάζουμε στον όρμο **Πρασσιές**, κοντά στο μοναστήρι, μας προλαβαίνει ο ήλιος, ένας πύρινος δίσκος που βγαίνει από τη θάλασσα, δίπλα από τον Κάλामο. Να και πίσω μας το φεγγάρι, αντέχει ακόμα. Όχι για πολύ. Όσο ανεβαίνει ο ήλιος, τόσο αυτό χλωμαίξει. - *Να λοιπόν και ο Κάλαμος, λέει ο Τζώρτζης. Έχετε δει πιο πελώριο βράχο;*

Όχι, δεν έχουμε δει παρόμοιο βράχο στο Αιγαίο. Κι ούτε ποτέ έχουμε νιώσει τόσο μηδαμνοί, τόσο ασημαντοί, μπροστά σε μια γεωλογική έξαρση της φύσης. Αυτή η συγκλονιστική αμεσότητα, μόλις μερικά μέτρα από τη βάση του πέτρινου γίγαντα, ταράζει ξαφνικά την ψυχική μας ισορροπία, μας γεμίζει με δέος πρωτόγνωρο, σχεδόν φόβο. Όλο μας το οπτικό πεδίο καλύπτεται απ' το βράχο, αδύνατον με μια ματιά να συλλάβουμε τα μεγέθη του. Ούτε ο υπερευρυγώνιος φακός της Άννας είναι αρκετός να εγκλωβίσει τον απίστευτο όγκο,

που ορθώνεται κατακόρυφα πάνω απ' τα κεφάλια μας. Ξανοιγόμαστε αρκετές δεκάδες μέτρα, για να καταφέρουμε να τον έχουμε στο σύνολό του απέναντί μας. Πετρώματα σκληρά, άλλα κοκκινωπά, άλλα λευκοκίτρινα και γκριζα, μια ατέλειωτη πέτρινη μάζα συμπαγής, ούτ' ένας κόκκος χρώματος δεν βρίσκει ανάμεσά τους χαραμάδα να κρυφτεί. Μόνον τα αγριοπερίστερα μπορούν και ανακαλύπτουν καταφύγιο. Κάποια πετούν μέσ' από μια μικροσπηλιά, που βγάζει από τα έγκατά της μια υποψία νερού, γλυκειά σπονδή στην αμύρα του πελάγους. Περνάνε από τη θύμησή μου κάποια αναρριχητικά πεδία της στεριάς στον Όλυμπο, στα Τέμπη, στα Μετέωρα.

Αυτό είναι αναρριχητικό πεδίο. Όχι για ανθρωπούς. Μα γι' αετούς και θαλασσοπούλια.

Αργά-πολύ αργά παραπλέουμε τον Κάλαμο, παίρνουμε με τα μάτια μας όσα έχει να μας δώσει. Φτάνουμε στην άκρη του, στο ανατολικότερο σημείο της Ανάφης. Εδώ αλλάζουν λίγο τα νερά, ξεφεύγουν από την επιτήρηση

του βράχου και ζοηρεύουν. Άραγε θα μπορούσαμε να δούμε τι κρύβεται από πίσω; Σε δυο λεπτά το βλέπουμε. Είν' ο βοριάς που παραμονεύει, έτοιμος να τιμωρήσει κάθε αποκοτιά. Μας χτυπάει κατάμουτρα και μας διώχνει στη στιγμή. Μόλις που προλαβαίνουμε να γυρίσουμε, πριν γεμίσει το σκάφος με νερά. Δεν του κρατάμε κακία. Τον Κάλαμο τον είδαμε. Ίσως μια άλλη φορά, που θα βρούμε την τραμουντάνα να κοιμάται καταφέρουμε ν' ανακαλύψουμε, τι κρύβει ο γιγάντιος βράχος στη βόρεια πλευρά...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται στον Πρόεδρο της Κοινότητας Ανάφης, Ιάκωβο Ρούσο και στο γιο του Τζώρτζη, άξιο συνεχιστή της ναντοσύνης του πατέρα του.

(Αναλυτικό αφιέρωμα για την Ανάφη : τεύχος 40, Ιούλιος - Αύγουστος 2004).

e

Στο πρώτο φως του ήλιου το φεγγάρι διατηρεί ακόμη το χρώμα και το σχήμα του. Μετά από λίγο θα έχει εξαφανιστεί. (Αριστερά)

Πίσω από τον άξιο νεαρό καπετάνιο μας, τον Τζώρτζη, ο πελώριος βράχος του Κάλαμου καλύπτει όλο τον ορίζοντα.

